

KYRKJEBLAD

for SØR-FRON

NR. 3

HØST 2013

ÅRGANG 58

Frå venstre: Leder for pilegrimssenteret Per Gunnar Hagelien, freelancekurator Eivind Slette-meås, kunstneren Jumana Manna statssekretær Kjersti Stenseng og ordfører Ole Muriteigen.
Les mer på side 11.

Høsttakkefest

Takknemlighet eller det å takke for seg er ikke absolutt det første folk tenker på i det moderne samfunnet. Det er derfor dyrbart å få anledning med hjelp av gudstjenesten til å vise sin takknemlighet. I den framføres sommerens frukter, høsten som både gleder oss og gir oss mat for dagen. Slik har det vært fra tidenes begynnelse. Bibelen viser at de aller fleste høytidene blant israelittene var forbundet med høst eller høsting. Takkefesten er derfor til sin natur en høytid der man viser Gud sin takknemlighet for landets gaver, som det står i Davidsalmen 67: "Landet har gitt sin grøde, Herren, vår Gud har signet oss"!

Takknemligheten er på den måten nært forbundet med Guds velsignelse. Gud velsigner oss på mange måter, ikke minst med landets og havets gaver. Og han velsigner også menn og kvinners samling for å vise sin takknemlighet, ikke bare for landets gaver, men også for livet og helsen, for familien, venner og andre følgemennesker. Dette kan man gjøre med en enkel takkebønn, med å synge, love og prise, eller i stillhet, hvor man får tilfelle til å rette tanken eller hjertet til skaperen av himmelen og jorden. Og bringe ham sin takk.

I Bibelen kan vi finne mange oppfordringer til å takke Gud. I Jakobs brev står skrevet at "all god gave og all fullkommen gave kommer ovenfra, fram ham som er himmelysnes Far." Og Paulus formaner oss: "Takk Gud under alle forhold! For dette er Guds vilje med dere i Kristus Jesus." (1 Tess 5,18) Paulus skriver i Første brevet til Timoteus: "Nå formaner jeg dere framfor alt å bære fram bønner og påkallelse, forbønner og takk for alle mennesker." (1 Tim 2,1) Det lille ordet takk kan virke så ubetydelig for den som har alt. Andre lengter av hele seg, kanskje i mange år etter en dag og endelig kunne si takk for det som ligger på hjertet.

Kristendommen bygger på takknemligheten til Gud for den beste gaven som noen kan gi: "For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå forta, men ha evig liv." (Joh 3,16) Dette er gaven som har bragt så mange velsignelse, til alle de som tror på Jesus Kristus og lar kjærligheten hans påvirke sin holdning til livet og sin livsstil.

La oss alle forsøke ha mer av ham i livet vårt.

Kristin Ølasson

Fra høsttakkefesten, kirken pyntet av Harpefoss sanitetsforening.

Den fyrste song

av Per Sivle

Takk til Marit Nyhus for utfordringa!

Salmen som vekkjer flest gode minne frå barndommen er "Fager kveldsol".

Den har vore omtala i dennes spalta før, men eg vel den likevel.

Som lita jente fekk eg vera med på møta i Sanitetsgruppa i Nordre Lia. Salmesong var eit fast og triveleg innslag og som avslutning på kvart møte song dei denne salmen.

Nokre gonger var eg med, andre gonger sov eg nok.

Eg vil med dette få ønskje alle ein god haust
og sender med dette over utfordringa til Wenche Rønningen.

Agnethe Skattebo

---

*Fager kveldsol smiler
over heimen ned,
jord og himmel kviler
stilt i heilag fred.*

*Berre bekken brusar
frå det bratte fjell,
høyr, kor sterkt det susar
i den stille kveld!*

*Ingen kveld kan læra
bekken fred og ro,
inga klokke bera
honom kvilebod.*

*Så mitt hjarta stundar,
bankande i barm,
til eg eingong blundar
i Guds faderarm.*

Velkommen til våre nye prestefolk!

Søndag 1. september ble Isendingen Kristinn Ólason innsatt som ny sokneprest i Sør-Fron sokn. Vi er allerede blitt godt kjent med trivelige prestefolk i Harpa og Kristinn og som etter litt renovering flytter inn i presteboligen.

Kristinn har nok vært spent på språket, men erfaringen har vist at bekymringen hans er grunnløs.

Sør-Fron sokneråd vil også gjennom kirkebladet ønske velkommen til tjeneste og som nye Frønninger.

Vårt ønske er at de vil trives hos oss og få ei fin tid blant folk i Espedalen og Sør-Fron bygda og at bygdafolket tar godt imot vårt nye prestefolk.

*Hilsen for Sør-Fron sokneråd
Kristian Haave*

Harpa Hallgrimsdottir og Kristinn Ólason.

Nypresten vår - Kristinn Ólason

1. september ble Kristinn Ólason innsatt som sokneprest i Sør-Fron. Det skjedde i Sør-Fron kyrkje med prost Per Halstein Nielsen ved alteret.

"Det var fire søkere til stillingen. Ólason ble valgt etter en samlet vurdering. Han har vært leder for kirkelig senter på Skálholt på Island i nær-

mere 7 år. En meget lærd mann som snakker veldig godt norsk. Jeg gleder meg til at han er på plass", sier prosten i Sør-Gudbrandsdal prosti, Per Halstein Nielsen.

Kristinn Ólason er født i 1965 i Selfoss i Syd-Island. Han avla sin embetseksamen i 1992 ved

Fra innsettelsen, som ble foretatt av Prost Per Hallstein Nielsen.

Island Universitetet, og fortsatte med klassiske studier fra 1992 til 1996 ved samme universitet. Han har et bredt teologisk studium og har gjennomført gammeltestamentlige forskningsprosjekt ved universitetet i Bamberg og Albert-Ludwigs Universitet i Freiburg. Han ble viet til prest i 2010.

Kristinn Ólason sier: *Jeg har brukt tilfelle til å fremføre kristendommens budskap både innen det akademiske samfunn samt almennheten, ikke minst med å omhandle de forskjellige bibliske tekststeder...etter mitt forskerprogram innenfor gammeltestamentlige studier har mine interesser alt mer søkt seg til formidling av vår kristne religiøse arv. I de siste åra har jeg også fattet interesse for samarbeid mellom kirkene i de forskjellige landene i Norden.*

Fra 2006 til 2011 var Kristinn rektor ved Skålholt skolen, en tidligere folkehøgskole, men som senere har vært et kirkelig senter for prester og ansatte i kirken. I de nærmere 7 årene han var rektor ved skolen ledet han flere internasjonale samarbeidsprosjekter, bl.a. mange kirkelige oppgaver innen Norden. Kristinn forteller at i sin yrkesutøvelse ved Skålholt fattet han særlig interesse for menighetsarbeid, og ikke minst selve gudstjenesten, liturgien, musikken i kirken og kirkens rolle for evangeliets spredning og arbeide med barn og unge.

Etter finanskrisen i Island ble staben ved sentret på Skålholt sterkt redusert, og Kristinn Ólason begynte å se seg om etter nye muligheter og utfordringer.

Min interesse for Norge er ikke minst tilkommet på grunn av den felles historie som Norge og Island har, som ses i kirkehistorien. Jeg har lyst til å lære å kjenne og arbeide i et lite samfunn i Norge med det som jeg kjenner som mitt kall; å viderebringe kirkens evangelium.

Fra innsettelsen, som ble foretatt av Prost Per Hallstein Nielsen.

Kristinn sier at da han så fant en ledig stilling i Gudbrandsdalen, ble det en viktig mulighet for han personlig. Gjennom morens inngående lesing og kjennskap til Sigrid Undsets forfatterskap syntes hele familien at de kjente Gudbrandsdalen, det var et område han gjerne ville bli bedre kjent med.

At Sør-Fron kommune har vedtatt å opprette en vennsapsavtale med kommunen Skútustaðahreppur i Island synes han er flott. Sognepresten i Skútuskaðahreppur er en venn av Kristinn! Han forteller at det er litt av et sammentreff at han nå er i Sør-Fron – eller Fron. Fron er et gammelt navn for Island! Islendingene er glade i å synge, der folk kommer sammen blir det sunget, og i en av de islandske sangene kan en finne tekstlinja ....nå er frost på Fron!

Og ganske artig var da jeg her om dagen traff en mann som hadde vært i Island, og kunne fortelle at han da hadde bodd på hotell Fron!

Både Kristinn og kona Harpa er glade i å synge, og synger gjerne duetter. Da er det Kristinn som akkompagnerer på gitar. Han forteller at han også er veldig glad i å lese, Knut Hamsun står nå på leselista. Men det som ligger hans hjerte nærmest er gamle skrifter/bøker på gammelhebraisk, klassisk gresk eller latin.

Kristinn Ólason er gift med Harpa Hallgrimsdóttir. De har tre barn; en datter som bor på Rena, en sønn i Island og en sønn i Tyskland. Kristinn har også to brødre som bor her i Norge.

Vi ønsker Harpa og Kristinn velkommen til oss i Sør-Fron; vi gleder oss til å bli bedre kjent med det nye presteparet.

Karl Olsen.

Kristinn Olason har starta sin gjerning i Sør-Fron kyrkje.

Takk til Magnar og Kristin

Huff og huff, dette bli berre gruff, når prestfolka vil frå oss reise,
nesten så'n skull flagget på halv stang heise.
Nå ha oss haft nesten fire år i hop mæ døkk, my glede, men au någå harde trøkk.
Slik æ det å vera prest, de æ itte berre glede og fest.

Men n Magnar står der e kjørkjun god og bli,
formidle Guds ord, og gje tå si tid.
Ja, n har støtt någå gode ord, og det trøngs på denne itte altfor gode jord,
Du stråle ut n vennle og god fred, åt æille som kjem å høre på de.

N Magnar mæ felun, ja d æ toppen, da byne det å krible i kroppen,
Såmmå om du æ berre gåmmål og tong, da vil du mæ eitt føle de ung.
Takk for æill musikk og glede, da bli støtt humøret te stede.
Hei og hopp og tra-la-la, du bli verkele orntle gla.

Oss va spænte på å få ny prest, kom oss te å like n,
heill vart det berre e plåge og n pest.
Men nypresten vår hæin va berre grei og tyle,
og heilt te nå nyle, meinte oss at oss skull få beheilde døkk i mange år,
men det æ itte støtt slikt som n tru at det går.
Nå fløtt døkk frå oss og dreg åt Toten, døkk æ enda ongdommele og lette på foten.
E ønskje døkk lykke te, og takke for d døkk ha vore for me,
e klapp på ryggen og e godt smil, slikt som varme mil ette mil,
som n kjem e haug og æilder gløme.

Du har e ekstra tyle kjerring synes e, ho har mange gode, fine ord å gje.
O Kristin æ pratsom, trivle og bli, oss ha gjeinne vilja haft o i leinger tid.
Men slik æ livet, nå reise døkk bort, oss i Sør-Fron vil takke for alt døkk ha gjort.

Takk for fire fine år i Fron, oss håpe at døkk au ha likt døkk og haft de bra,
håpe at døkk reise att me minne som æ gode å ha.
Da ønskje oss fortsatt lykke te, oss veit at døkk har mye å gje.
Oss ønskje alt tyle og godt gjennom åra som kjem,
god heilse, godt humør, og kanskje n stor og go klem.

Takk for gjestfriheit og stor glede, humøret hos døkk ha støtt vore te stede,
Så hjerteleg takk ska døkk bære tu ha, når døkk nå vil frå oss dra.
At det bli stussle ette døkk, de æ både sikkert og visst,
oss ha itte på noen måte vilja døkk mist.
Men slik æ de nå n gong, livet ska itte vera berre en gledessong,
di mørke skye høre med, men der au finn oss Guds fred.
Med desse orda si e takk for me,
og ønskje døkk lykke, og alt godt på neste sted.

D.K.

Fra avskjedsfesten for Magnar og Kristin

Fra kirkekaffen etter avskjedsgudtjenesten for Magnar Elde.

Det vanket gaver og takk.

Takk og blomster fra kommunen ved ordfører Ole Muriteigen.

50-års konfirmanter

Sør-Fron kyrkje 8. september 2013

Første rekke fra venstre: Ingrid Wassrud Ødegård, Liv Bredeveien Heskestad, Brit Alfsdotter Lien, Kjellaug Anne Snippen Stakston, Gerd Solveig Ringstad, Mildri Rudi Ovrum, Gudveig Skurdal Rønn, Jorun (Berge) Thorvaldsen, Tove Wenche Kvernmoen Demir, Astrid Margrethe Jøråsen Stokholm, Liv Martha Grindhaugen, Ingrid Malerbakken Brandstadmoen, Aud Marie Skriubakken Romsås, Jorunn Marit Nerli Opsahl, Sokneprest Kristinn Ólason, Åshild Kristine Hansen, Inger Isheim Tron Skard, Else Jorunn Sundgården, Anne Signe Wæthing Systad, Haldis Klophus Haugen, Else Solbakken Kolobekken, Gyda Jørstad, Sølvi Margrethe Hovden Aasen, Else Toril Larshaugen Tofte, Kirsten Reidun Rolvsbakken Mandel, Alice Borolien, Hildur Kolobekken Busterud, Randi Marie Falkenhaug Haverstad, Eva Gunvor (Andersen) Lillegård og Kirsti Motrøen Finnerud.

Bakerste rekke fra venstre: Jan Davidhaugen, Kjell Olav Slåen, Svein Stensrud, Ole Vestad, Arne Skard, Arne Hytten, Asbjørn Davidhaugen, Harald Gryttingslien, Arild Haverstad, Tor Lien, Pål Dalhaug, Arne Rønningen, Egil Bjørkli, Olav Magne Wangen, Leiv Hov, Odd Palmer Tamburstuen, Gunnar Holst, Sigurd Grytting, Jan Erik Svendsen, Vagleik Strind, Olav Ekre, Olav Kristiansen, Ivar Torstein Aaneke, Egil Hovden og Ole Gryttingslien.

Kirkekontoret i Sør-Fron

Det har i en ganske lang periode ikke vært kirkeverge i arbeid i soknet i Sør-Fron. Det har skapt en vanskelig arbeidssituasjon og medført mye ekstra-arbeid for de andre tilsatte.

I soknerådsmøte 28. august 2013 gjorde soknerådet følgende vedtak:

Sak 37/13

Personalsituasjonen i Sør-Fron sokn.

Vedtak; Med vakanse i kirkevergestillingen, engasjeres følgende:

- Klokke Synnøve Barlund 20% (30% som klokke)
- Helge Rønningen 20% fast, pluss på timer ved behov.
- Soknerådsleder i inntil 40%.

Dette gjelder inntil videre.

Soknerådet håper denne ordningen vil være med å gi en lettere arbeidsdag for de som arbeider på kirkekontoret. Kirkekontoret er åpent tirsdag til fredag fra kl. 10.00 til kl. 14.00.

Konfirmanter Sør-Fron kyrkje 19. mai 2013

4. rekke fra venstre: Emil Wassrud, Morten Rolstad, Iver Andreas Fosse Ramstad, Egil Sagranden, Knut Ole Fossehagen, Sigurd Dahl Bjørnsgård, Jostein Løkkhaug Fossehagen, Christian Enget Vangen, Jan-Magne Falkenhaug Molvik, Andreas Wangen, Simen Skurdal.

3. rekke fra venstre: Ida Ånsløkken, Martin Karenstuen, Per Sindre Thorvaldsen, Boye Rønningen, Erlend Strand, Martin Været, Amund Noe!, Jon Muriteigen, Eskil Volberg, Robert Isene Aaneke.

2. rekke fra venstre: Marit Rolstad, Helene Ungstad Skiubakken, Elin Helle Haugstulen, Astri Berge, Linn Kristel Kristiansen, Ida Bagge Stormo, Camilla Wangen Evjevik, Kristin Smedby Myrvang, Hanne Bjørnstad, Eline Stenseng Almehagen.

1. rekke fra venstre: Marte Ringen Jøråsen, Hanna Juul Christiansen, Sofie Frithjofsen, Amalie Nystuen, Hanna Teige, sokneprest Magnar Elde, Julie Beckstrøm, Kathrine Lien Suleng, Ina Johanne Jansen Skogstad, Chinook Lamers, Helene Trettengen.

Tur til Heidal

12. juni var en fin dag med strålende sol fra en skyfri himmel. "Høgstdagsbønn" hadde sin årlige dagstur.

Ferden gikk oppover Heidal og første stopp var Heidal kirke. Den ble tatt i bruk i 1941 og reist på samme sted som den gamle, da den brant ned etter lynnedslag i 1933. Den gamle kirken var kjent for den fine treskurden med akantusmotiv fra 1754.

I den nye finner vi en god del av den samme skurden, en tro kopi av den En nydelig kirke. Tett ved kirken står den eldgamle kirken som ble restaurert og vigsla i 1964. Den ble første gangen satt opp på Bjølstad i 1531.

Vi var samlet til høgstdagsbønn der, da både prest og organist var med.

Det var mye sang i bussen, når den stoppet var det felemusikk, det var underholdning hele tiden. Kl. 12 var det kaffe på Veistad kafe, der hadde vi god tid til å se oss omkring og handle på Fantasihuset. Etterpå var det middag på Heidal nyrestaurerte hotell. Et koselig sted hvor det ble servert elgstek, dessert og kaffe.

Veien hjem gikk med sang og godt humør etter en fin dag.

Takk for turen!
Kari Hovemoen.

Knut Kvidaland til minne

Knut sine tidligere menigheter i Espedalen og Sør-Fron bygda tok imot budskapet om hans bortgang med vemod og sorg. Det er uendelig mange her i våre to bygder, som har opplevd høgtider, gleder og sorger i lag med han og som sørger ved hans bortgang. Knut var tilstede, han stilte opp og han dro lasset.

*Så er det plutselig over.
Nå er det vår tur til å stille opp når det trengs.
Nå er det vår tur til å vise repekt og takknemlighet.
Nå er det vår tur til å dra lasset.*

Oss minnes en prest,

Som løfta det nydøpte barnet opp i lufta og viste det frem for menigheten, "her ser dere" og så sa han navnet. Hovedpersonen var nettopp dette lille barnet.

Som gjorde konfirmasjonsdagen til noe spennende. Hvilken vri eller vinkling har han i år tru, tenkte vi.

Sønnen Knut Andreas sitt kull, iført sine hvite kapper ble beordret til å snu seg mot foreldre og familie å vifte med armene som engler.

Så kom det ironisk fra presten, "her ser dere englene deres".

Som i vielsen annonserte sang for tidlig. "Nei vi skal ikke synge enda, men heller vie dere to. Det er jo derfor vi er her". Han kunne være så befriende når det trengtes som mest.

Som konfirmerte sin sønn Bård Johannes, det var sterkt for han og han måtte ta et lite "støtteskjær", men viste oss alle at han var bare et menneske han også.

Som gjorde gudstjenestene og høgtidsdager til fine opplevelser. Espedølene minnes han spesielt for entusiasme og deltakelse i de årlige julefestene med han og Berit.

Som tok med seg folket til fjelltoppene våre for messe, og presiserte for oss hvor mye flott natur vi har.

Som fikk dølene til å rope et tre ganger hurra i Sør-Frons kirka på 17.mai.

"Endelig, etter 3 år, har jeg greid det. Å få dere dølene til å si noe"

Som kom tilbake og gjorde tjeneste.

Forrettet ved ei ung kone og mor si bære, ei som var både nabo og venn.

Sist juli viet to som han også hadde konfirmert. Det betydde så mye for dem, enten det var sorg eller glede.

Knut var en seremoniens mester. Han innfridde forventningene og vel så det. Var til for menigheten i rikt monn.

Han var ikke bare presten, han var også en venn for dem som ville. Den gode samtalen kunne han ta med alle, uansett om de var i hans kirke eller ikke.

Han oppfordra oss sterkere enn noen til å ta vare på det gode i oss, identiteten vår og bygda vår. Vi hadde noe å være stolte av. "Glem ikke det" var hans budskap.

Da han valgte å gå over i annet arbeid var det Berit som tok over. Begge ga de "folkekirken" en ny dimensjon.

Det var vel fortjent da de sammen mottok Sør-Fron kommune sin kulturpris i 2006.

Ved Knut Kvidaland sin bortgang står vi fattigere tilbake, men vi har mange og gode minner som vi vil ta godt vare på.

Tankene våre går til Berit og guttene og familie ellers i disse tunge dager.

***"Et hjerte kan slå, et hjerte kan briste.
En venn kan man ha, en venn kan man miste.
I våre hjerter er du gjemt, for en som deg
blir aldri glemt"***

Takk for alt Knut, og fred over minnet.

*For menighetene i Espedalen og Sør-Fron
Kristian Haave, Soknerådsleder.*

TAKK!

TAKK til alle som stilte opp som frivillige vakter i kyrkja i sommer. Vi hadde ca 1200 besøkjande innom kyrkja.

TAKK til Åge Widme for innkjøp av tre trillebårer til kyrkjegarden. Desse kan brukast når du skal frakte blomar til og frå gravplassane.

TAKK til Stian Kronstad Baukhol og Henrik Aspen for god hjelp på kyrkjegarden i sommer.

Kunstprosjekt avduket på Dale-Gudbrands Gard

Lørdag 24. august var det premiere for det første i en serie av i alt fem kunstprosjekt laget for spesifikke steder, landskap og offentlige rom i Midt-Gudbrandsdal.

Alle de fem kunstprosjektene produseres med utgangspunkt i spørsmål om hva som definerer et sted og hvordan hukommelse og kollektivitet preger stedsdannelse.

Samtlige verk produseres i tidsrommet 2013 – 2015, som filmatiske, skulpturelle, performative og arkitektoniske uteromsprosjekter, og skal plasseres på ulike steder i Midt-Gudbrandsdal.

Presentasjonen av kunstprosjektet var ved den jødiske kunstneren Jumana Manna og produsent og frelandskurator Eivind Slettemeås. Åpning og avduking av Mappa Mundi ble foretatt med taler av statssekretær i Kulturdepartementet Kjersti Stenseng og ordfører Ole Tvette Muriteigen.

Plasseringen av Mappa Mundi ved Pilegrims-senteret og Opplands tusenårssted Dal-Gudbrand gir assosiasjon til monumenter i stein eller minnesmerker nedlagt på symbolsk grunn, gjerne for å markere begivenheter og personer av historisk og kollektiv betydning.

Skulpturen er i dette tilfellet en steinmosaikk med abstrakt gjengivelse av det såkalte Hereford Mappa Mundi, det mest kjente og det eldste bevarte av middelalderens religiøse verdenskart, daterert 1285. Kartet er fylt med figurer og symboler, viser 420 byer, 15 bibelske hendelser, 33 dyr og planter, 32 personer og fem scener fra gresk mytologi. Kartperspektivet var en kosmologisk og førvitenskapelig avbildning av verden, til meditasjon og refleksjon i klostre for pilegrimer og ikke-lesende troende. Kartene ble brukt av datidens pilegrimer som eksistensielle kompass og orienteringspunkt, og settes opp av Manna mot en tilsvarende søken etter identitet og forankring i vår egen tid.

På den abstrakte gjengivelsen av Mappa Mundi kan en se Jerusalem i midten, et gyllent felt er betegnelsen på paradiset, øst er på toppen og viser Edens hage. Kunstverket indikerer, heller enn å påpeke og instruere betrakteren, hvordan forholdet mellom oversikt og fragmentering, grenseløshet og tilhørighet gjør det subjektive stadig mer sekularisert og privatisert i en global økonomi.

Jeg synes vi har fått et flott verk som jeg håper vil få besøkende til å stoppe opp, sier Eivind Slettemeås.

Jumana Manna er født i 1987 i New Jersey, og har sin utdanning fra Belazel Academy for Arts and Design, Jerusalem, National Academy of the Arts, Oslo, Aesthetics and Politics, CalArts, Los Angeles.

Manna har deltatt i en rekke utstillinger i Midt-Østen, Europa og USA.

De fire neste kunstprosjektene skal, på samme måte som Mappa Mundi, handle om identitet og definisjon av området. Verkene skal utformes av ulike kunstnere. Det skal lages en film, kunstneren Erik Pirot arbeider med et prosjekt som har fått navnet "Jaktbu", og et annet prosjekt går ut på å lage bilfelger med tradisjonelt mønster fra Gudbrandsdalen, forteller Eivind Slettemeås, som er kurator og produsent for de fem kunstprosjektene.

I forbindelse med prosjektene vil det også være skifende utstillinger i nytt visningsrom for kunst på Harpefoss hotell.

Grunnlovsjubileet 2014

Kirkens medvirkning i 1814.

Bakgrunnen for kirkens medvirkning i 1814 har utgangspunkt i Kielfreden av 14. januar og det såkalte Notabelmøtet 16. februar på Eidsvoll som den danske tronfølger Christian Frederik hadde innkalt til. Kort tid etter dette møtet – 19. februar – sender Christian Frederik et rundskriv til alle landets biskoper. Her ber han om at det blir holdt ek-

Av utsendingene var 57 embetsmenn, 18 forretningsmenn og 37 bønder. 25 kom fra byene, 54 fra bygdene og 33 fra hær og flåte. Det var en ung forsamling. Nesten alle var under 50 år, og rundt halvparten var under 40. Den yngste bare 17 år. Få representanter hadde politisk erfaring og svært få hadde med erfaring fra administrative stillinger.

Embetsstanden var en viktig og vektig grup-

Det berømte maleriet «Eidsvoll 1814» ble malt av Oscar Wergeland 70 år etter grunnlovsforsamlingen og gitt som gave til Stortinget i 1885. Christian Magnus Falsen står oppreist og leser fra grunnloven, mens sorenskriver Wilhelm Frimann Koren Christie sitter ved siden av. I maleriet kan rundt 70 personer av Riksforsamlingens 112 medlemmer identifiseres. Bildet henger i Stortingssalen.

straordinære bededagsgudstjenester 25. februar (eller så tidlig som mulig etter dette) i alle landets menigheter. Etter gudstjenesten var det edsavleggelse og valg av valgmenn. Valgmennene ble så samlet for å peke ut representanter fra sitt amt (fylke) til Riksforsamlingen på Eidsvoll.

Det har ofte blitt sagt at Riksforsamlingen på Eidsvoll var et speilbilde av tidsalderens Norge. Men det var langt fra noen representativ forsamling, verken geografisk eller sosialt.

10. april 1814 kom de 112 valgte utsendingene sammen til Riksforsamlingen på Eidsvoll Verk.

pe på riksforsamlingen. Det var embetsmennene som satt med den politiske og administrative erfaringen, og det var embetsmennene som hadde den største innsikten i politikk, jus og filosofiske strømninger. Hele 57 av de 112 representantene var embetsmenn, og av disse igjen fikk 13 plass i den 15-mann store konstitusjonskomiteén. Embetsmennene var nært knyttet til Kongen og Danmark, og de fleste holdt med selvstendighetspartiet.

17 av representantene på Eidsvoll tilhørte det næringsdrivende borgerskapet. De næringsdriven-

de skilte seg tydelig fra embetsstandens akademiske kulturkrets. Mens embetsstanden hadde sin nære tilknytning til Danmark, var borgerskapet preget av sin vending mot England. Blant de mest fremtredende representantene for borgerskapet finner vi Herman Wedel Jarlsberg, Severin Løvenskiold, Peder Anker og Jakob Aall.

Bøndene hadde naturligvis aldri hatt særlig befatning med politikk eller offentlig administrasjon. Bøndene utgjorde rundt 80 prosent befolkningen i Norge, men 33 prosent av forsamlingen på Eidsvoll. Flere av bøndene leverte selvstendige grunnlovskast på Eidsvoll, men disse hadde begrenset innflytelse på det endelige resultatet.

Den norske Grunnloven av 17. mai 1814 er Europas eldste og verdens nest eldste gjeldende konstitusjon blant de moderne revolusjonsforfatninger.

Ved 200-årsjubileet i 2014 vil Den norske kirke være en sentral aktør slik den var i 1814 og ved tidligere Grunnlovsjubileer.

Grunnlovsjubileet er viktig også for kirken. Det gir oss blant annet en anledning til å se dagens forhold mellom kirke og stat i et større perspektiv. I en debatt som lett preges av kortsiktige krav om raske endringer, er det store perspektivet nyttig, sier direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen. På vegne av Den norske kirke er han medlem i Stortingets hovedkomite for Grunnlovens 200-års jubileum.

– Fra kirkens side er vi opptatt av at 200-års jubileet både skal gi oss kunnskap om vår nasjons og kirkes felles historie, og peke på kirkens ansvar for å tale og handle der frihet og menneskerettigheter trues. Å sikre friheten er grunnlovens kjerne. Vi må ikke minst bekjempe vrangforestillinger om at "de norske verdiene" er truet av et åpent fel-

lesskap med respekt for mangfoldet. Norge skal inkludere alle i det store «vi», sier kirkerådsdirektøren.

I 2014 vil Den norske kirke delta med nasjonale gudstjenester på historiske merkedager og med kulturarrangement. Kirken åpner sin jubileumsdeltakelse ved å holde en nasjonal bededagsgudstjeneste i Oslo domkirke 23. februar. Alle menigheter oppfordres til å markere grunnlovsjubileet på gudstjenesten 23. februar 2014.

Bakgrunnen for denne datoen er at den danske stattholderen, prins Christian Frederik i februar 1814 meddelte landets biskoper at alle menigheter skulle samles i kirkene på en ekstraordinær bededag (25. februar 1814). Der fikk de høre at prinsen som nasjonens regent hadde overtatt styret av landet, og at folket kunne berge sin frihet ved å slutte opp om ham.

Etter edsavleggelsen var det valg av valgmenn som skulle velge utsendinger til riksforsamlingen som skulle tre sammen på Eidsvoll 10. april. De som ble valgt, fikk med seg fullmakter signert av prestene.

De som ble valgt til Eidsvollsforsamlingen i 1814, ble altså valgt i kirkene. Det var for øvrig 14 prester blant Eidsvollsmennene. Syv andre prester/biskoper var sentrale personer i hendelsene i 1814.

Riksantikvaren tilbyr innrammede utgaver av de historiske fullmaktsdokumentene til de omkring 170 av dagens kirker som var valglokaler i 1814.

Karl Olsen

Kilde: Div artikler om Grunnlovsjubileet.

DET SKJER!

SALMEKVELD

Det blir salmekveld i Sør-Fron kapell søndag 10. november kl. 18.00
Vi prøver å bli litt kjent med den nye salmeboka.

HØGSTDAGSBØN I SØR-FRON KAPELL

Onsdag	9. oktober	kl. 12.00
Onsdag	6. november	kl. 12.00
Onsdag	11. desember	kl. 12.00

ANDAKT PÅ SØRHEIM OMSORGSSENTER

Torsdag	17. oktober	kl. 12.00
Torsdag	7. november	kl. 12.00
Torsdag	28. november	kl. 12.00
Torsdag	12. desember	kl. 12.00

KONSERTER

Fredag 8. november	Sør-Fron kyrkje	kl. 19.00	Fossa jazz
Fredag 22. november	Sør-Fron kyrkje	kl. 18.30	Hanne Krogh og Sør-fron sangkor
Søndag 1. desember	Sør-Fron kyrkje	kl. 18.00	Norsk Et lite kor og Øyvind Sund
Fredag 6. desember	Sør-Fron kyrkje	kl. 19.00	Vinstra Videregående skule
Søndag 15. desember	Sør-Fron kyrkje	kl. 19.00	Bygdas egen julekonsert
Søndag 29. desember	Sør-Fron kyrkje		Hundorp musikklag m. fl.

Blomsterkort

Til deg som gjerne vil sende en hilsen og uttrykke din kondolanse overfor pårørende som har mistet en av sine kjære, eller i forbindelse med en begravelse, minner vi om blomsterkortene som soknerådet har fått trykket.

Blomsterkortene er å få kjøpt på nærbutikken Joker, Prix og Sparebank 1 på Hundorp.

Kortet er også å få kjøpt på kirkekontoret.
Pris: 50 kroner.

...fra orgelkrakken...

Organisten, Sergey Shulga, har startet opp vide-reutdannelsen sin igjen. Dette studieåret har han permisjon onsdagene, og drar da inn til Musikk-høyskolen i Oslo.

For å bedre arbeidsforholdene for organisten oppe på orgelgalleriet blir det plassert en marke-ring hvor en ber publikum respektere ønsket om ikke å trafikkere fra den ene siden til den andre når det foregår messe, konsert eller lignende i kirken.

I løpet av høsten håper vi å kunne ta i bruk den

nye salmeboka, og vi vil invitere til "dugnad" for å få kjøpt inn nye salmebøker til kirkene.

Det vil bli arrangert "salmekveld" i kapellet søndag 10. november kl. 18.00. Da får vi muligheten til å bli kjent med det nye stoffet.

Slekters gang

DØPTE:

09.05.13	Marius Hermansson	f. 14.01.13
26.05.13	Ole Amund Gunstad	f. 25.02.13
26.05.13	Peder Skogvold Tofte	f. 31.01.13
02.06.13	Iris Marie Kvernes	f. 13.03.13
09.06.13	Sebastian Scheie	f. 12.02.13
30.06.13	Milly Sophia Heimstad Lewis	f. 09.01.13
30.06.13	August Kjæstad	f. 01.04.13
30.06.13	Ragnhild Vole Johansen	f. 07.02.13
30.06.13	Åshild Vole Johansen	f. 07.02.13
11.08.13	Emil Moen Bu	f. 15.06.13
11.08.13	Mikkel Solbakken Preus	f. 12.05.13
11.08.13	Anna Laengen Bjørke	f. 19.05.13
11.08.13	Markus Lindset Bu	f. 14.05.13
25.08.13	Gunhild Berget	f. 19.05.13
25.08.13	Gaute Bjercke Løkkhaug	f. 31.05.13
25.08.13	Sigurd Sundstuen Frøyse	f. 16.04.13
01.09.13	Scott Solbakken	f. 12.06.13
01.09.13	Anna Katinka Sveipe	f. 27.05.13
08.09.13	Miie Venåsen	f. 09.05.13
08.09.13	Melissa Gundersen	f. 01.06.13
15.09.13	Milea Kal stadstuen W ahlquist	f. 16.05.13
15.09.13	Marius Kalstadstuen	f. 18.05.13
22.09.13	Balder Åberg	f. 02.07.13
22.09.13	Ole Syver Haverstadløyken Moen	f. 15.06.13

VIGSEL:

18.05.13	Anne Guri Vilnes og Oddbjørn Krokgelet
31.05.13	Mari Rønnaug Scheie og Arild Hagelund
02.06.13	Monica Sølvi Lunde og Erik Andre Kvernes
29.06.13	Rønnaug Brendhaugen og Jan Bjarne Ringstad
06.07.13	Gunhild Blakstad Haave og Morten Tofte
20.07.13	Hanne Kristin Træet og Lars Arild Sandli
27.07.13	Elisabeth Pedersen Bratlien og Thomas Ulekleiv
10.08.13	Ane Sunniva Haverstad og Eltison Nanaj
17.08.13	Kari Helene Sæther og Stig Ove Lostad
17.08.13	Eldrid Rudland og Stian Knudsen
17.08.13	Kristin Tigestad Frithjofsen og Peter Schubert
24.08.13	Turid Anni Bakke og Bjørn Terje Kirkeeng

GRAVFERD:

14.05.13	Anne Margrethe Enget	f. 1940
16.05.13	Arne Nystrand	f. 1939
21.05.13	Anne Grethe Kolseth	f. 1939
24.05.13	Asbjørn Hammer	f. 1932
21.06.13	Trine Nicolaysen	f. 1970
27.06.13	Solveig Johanne Skar	f. 1934
16.07.13	Brynhild Haugen	f. 1935
25.07.13	Agnes Skinnehaugen	f. 1913
16.08.13	Anne Hosar	f. 1920
27.08.13	Guri Amundlien	f. 1923
27.08.13	Else Moen	f. 1927
30.08.13	Harald Beitdokken	f. 1943
10.09.13	Martin Nyhus	f. 1934
13.09.13	Randi Clausen	f. 1931
17.09.13	Liv Renshus	f. 1959
17.09.13	Asbjørn Renshus	f. 1932
24.09.13	Sverre Solheim	f. 1930
24.09.13	Anne Grethe Barheim	f. 1943
27.09.13	Karen Johanne Wadahl	f. 1983

TIL TJENESTE

Kirkekontoret:

Kirkekontoret i Sør-Fron
Kommunevegen 1, 2647 Sør-Fron.
Telefon: 61 29 92 30. Fax: 61 29 92 31.
E-post: kirkekontoret@sor-fron.kommune.no

Kontortider:

Tirsdag, onsdag torsdag og fredag kl. 10.00–14.00.

Sogneprest:

Magnar Elde.
Bergevegen 23, 2647 Sør-Fron. Tlf. arbeid: 61 29 92 32.
Privat: 61 29 64 66. Mobil: 48 00 61 02
E-post: magnar.elde@sor-fron.kommune.no

Organist:

Sergey Shulga, Oddvar Nygaardsvog 14, 2647 Sør-Fron
Tlf. arbeid : 61 29 92 33. Mobil: 97 53 71 95
E-post: sergey.shulga@sor-fron.kommune.no

Kirkeverge:

Björg Sørjordet, Torehaugveien 10, 2640 Vinstra
Tlf. arbeid: 61 29 92 30. Mobil: 95 84 27 85
E-post: bjorg.sorjordet@sor-fron.kommune.no

Kirketjener:

Arild Larshaugen, Nordre Liaveg 320, 2647 Sør-Fron
Tlf: Sør-Fron kirke 61 29 71 31. Mobil: 91 79 92 20.
Espedalen Fjellkirke: Arnt Ove Voldbakken
2658 Espedalen. Mobil: 97 95 05 42.
E-post: arnt@dalseter.no

Klokker:

Synove Barlund Fladby, Sigurdvegen 36, 2647 Sør-Fron
Tlf. arbeid: 61 29 92 35. Mobil: 97 72 44 49
E-post: synove.barlund.fladby@sor-fron.kommune.no

Menighetspedagog:

Hanne Elisabeth Knutsen, Stuguvollv. 23, 2647 Sør-Fron
Tlf. arbeid 61 29 92 34. Mobil: 95 21 93 76
E-post: hanne.knutsen@sor-fron.kommune.no

Sør-Fron sokneråd:

Leder: Kristian Haave, Kongsv. 532, 2647 Sør-Fron
Tlf. 90 64 79 15 - E-post: kri-haa@online.no
Nestleder: Synnøve Bø Hansen, Flatmosvingen 5,
2647 Sør-Fron
Tlf. 95 70 38 55 - E-post: synnove.b.hansen@online.no
Helen Svelle, Edda Borgen, Karl Olsen, Tine Elisabeth Slang,
Ivar Hovden og Berit Brenden Bredeli

Vararepr.: Aud Elinor Moheim, John Arne Fossehagen,
Inger Elisabeth Pedersen, Jens Ove Isumhaugen
og Nils Martin Voldberg

SØR-FRON KYRKJEBLAD

Sør-Fron Kyrkjeblad kommer ut med 4 nummer pr. år.
Det deles ut til alle husstandene i kommunen.
Minste kontingent er kr. 100,-.
I redaksjonen: Karl Olsen, Gudveig Rønn og Sognepresten.
Bankgirokonto: 2095.21.81263

Grafisk produksjon og ekspedisjon:

Dale-Gudbrands Trykkeri as, 2635 Tretten.
Tlf. 61 27 73 50 - Fax: 61 27 73 51
www.dg-trykk.no

Stoff til kyrkjebladet sendes redaksjonen
eller ring telefon 61 29 92 30.
Stoff kan også sendes på mail:
prestkontoret@sor-fron.kommune.no

Velkommen til kirke

6. oktober – 20. s. i treeiningstida

Lit. Farge: Grønn
Sør-Fron kyrkje kl. 18.00 Kveldsmesse

13. oktober - 21. s. i treeiningstida

Lit.farge: Grønn
Sør-Fron kyrkje kl. 11.00 Familiegudsteneste
Bibler til 5. klasse Dåp

20. oktober - 22. s. i treeiningstida

Lit.farge: Grønn
Øvertun grendahus kl. 11.00 Grendemesse

27. oktober - Bots- og bønnedag

Lit.farge: Lilla
Sør-Fron kyrkje kl. 11.00 Gudsteneste

Allehelgensdag/minnedag - 3. november

Lit.farge: Kvit
Sør-Fron kyrkje kl. 11.00 Gudsteneste Kyrkje-
kaffe

10. november - 25. s. i treeiningstida

Lit.farge: Grønn
Sør-Fron kapell kl. 18.00 Salmekveld

17. november - 26. s. i treeiningstida

Lit.farge: Grønn
Espedalen Fjellkirke kl. 11.00 Gudsteneste

24. november - Domssøndag / Kristi kongedag

Lit.farge: Grønn
Sør-Fron kyrkje kl. 11.00 Gudsteneste

1. desember - 1. s.i adventstida

Lit.farge: Lilla
Sør-Fron kyrkje kl. 11.00 Familiegudsteneste
4 årsboka

8. desember - 2. s.i adventstida

Lit.farge: Lilla
Sør-Fron kyrkje kl. 18.00 Lysmesse Konfir-
mantane deltek

15. desember - 3. s.i adventstida

Lit.farge: Lilla
Sør-Fron kyrkje kl. 19.00 Bygdas egen jule-
konsert

Ved forandring, se annonse i GD.

KIRKESKYSS

Hvis du ønsker skyss til gudstjeneste eller høgstdagsbønn, kan du ringe til:

Gunnar Molvik 61 29 81 56 - 48 21 71 27

Du kan også ringe kirkekontoret i åpningstida på telefon 61 29 92 30,
eller Synøve 97 72 44 49.

Kirkeskyssen koster kr. 30,- tur / retur.

Diakoniutvalget

PYNTING OG STELL AV GRAVSTEDER

ARNE SLÅEN fra Harpefoss

tar på seg planting og stell av graver på Sør-Fron kirkegård.

Han har adresse: Skrangelliveien, 2647 Sør-Fron.

Tlf. 61 29 81 70 / 99 29 81 70